VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Tavatonta totuutta

Keskustan puheenjohtaja **Mari Kiviniemi** paheksui erotuskissaan, että valittu johtaja haastetaan heti seuraavassa puoluekokouksessa. Sellainen on kuulemma tavatonta.

Kunniapuheenjohtaja **Paavo Väyrynen** oli aivan oikeassa muistuttaessaan, että myös puolueen historian suurin vaalitappio oli erikoista. Kai kunniapuheenjohtajan velvollisuuskin on sanoa ääneen se, mitä kaikki kuitenkin ajattelevat. Hän on vapaa mies, jonka ei enää oleteta pyrkivän mihinkään.

Kiviniemen väistyminen nostaa seuraajaehdokkaita kyllin. Rovaniemen puoluekokouksen ei tarvitse kesäkuussa pelkistä eläkeukkeleista valita.

Kunniapuheenjohtaja **Johannes Virolainen** oli etenkin viimeisellä eduskuntakaudellaan, kunniakierroksellaan totuuksien laukojana verraton. Pieni osa tallentui eduskunnan pöytäkirjoihinkin.

Virolainen haastettiin

Mari Kiviniemi voi kysyä isä-**Antilta**, miten puheenjohtajia ennen vanhaan haastettiin. Johannes Virolainen hävisi puheenjohtajana kaikki vaalit ja aina hänet puoluekokouksessa haastettiin.

Vuonna 1970 Virolainen voitti **Eino Haikalan**, 1972 Paavo Väyrysen. Vuonna 1975 keskustapuolue voitti vaaleissa näennäisesti ja Virolainen sai jatkaa, kun haastajaksi kaavailtu maaherra **Esa Timonen** vetäytyi. Seuraavaksi Virolainen voitti **Ahti Pekkalan**, mutta 1980 Turussa Paavo Väyrynen voitti Virolaisen.

Keskustapuolueen virallinen tarusto selittää jatkuvia puheenjohtajaäänestyksiä tohtorien taistelulla. Todellinen syy oli Virolaisen vaalitappioiden sarja.

Johtajalleen uskollinen puoluekone olisi luultavasti valinnut Kiviniemen Rovaniemellä uudelleen, mutta Virolaisen tie oli uhkaavasti viitoitettu.

Kuukkeli vai järjestöjyrä?

Sosialidemokraattien puoluesihteerin **Mikael Jungnerin** lähtö ei yllättänyt ketään. **Paavo Lipposen** katastrofi presidentinvaalissa tarjosi kunniallisen oksan. Syy ei ollut tietenkään puoluesihteerin vaan ehdokkaan, jonka kannatus palautui omalle tasolleen,

Jungner puolestaan oli puheenjohtaja **Jutta Urpilaisen** tahallinen harhalaukaus. Ulkoa reväistyllä kummajaisella torjuttiin sisäisten kuppikuntien synty haparoivaa puoluejohtajaa horjuttamaan. Kun Urpilainen nyt on keskeinen ministeri, tällaista kuukkelia ei enää tarvita.

SDP:ssä keskustellaan nyt, pitäisikö puoluesihteerin olla kansanedustaja vai puhdas kentän työmyyrä. Yleensä puoluesihteeri on istunut eduskunnassa valintahetkellään tai heti sen jälkeen.

Ei kansanedustajan posti ole **Erkki Liikasen**, **Ulf Sundqvistin**, **Väinö Leskisen** tai **Eero Heinäluoman** toimintaa haitannut. Toisaalta muistetaan, että viimeinen suuruuden ajan puoluesihteeri **Markku Hyvärinen** oli väritön toimitsija, joka kautensa jälkeen palkittiin rahakkaalla vakuutusjohtajan pallilla.

Degeneroitunut RKP

Puolustusministeri **Stefan Wallin** ei luovu puheenjohtajuudesta RKP:n vaalitappion vuoksi. Olo vain kävi oman taitamattomuuden takia ahtaaksi.

RKP:tä kutsutaan pilkallisesti ankkalammikoksi. Sen seisova vesi on vähitellen käynyt tunkkaiseksi. Normaalipuolueissa puheenjohtajan vaihtaminen auttaa.

Ruotsalaiset eivät ole käyneet aitoa puheenjohtajakisaa vuosikymmeniin. Ei ole sattuma, että puoluejohtaja yleensä tulee Turusta tai sen liepeiltä. Varsinais-Suomi on sopiva kompromissi pääkaupunkiseudun herrasväen ja Pohjanmaan kalastajien välissä.

Turun edustajien ongelmaksi on koitunut, ettei heidän tarvitse testata kannatustaan vaaleissa. Vaalipiiristä valitaan vain yksi edustaja. Kummisedät nimeävät hänet hyvissä ajoin ja eduskuntavaalit ovat pelkkä muodollisuus. Piirteitä poliittisesta degeneroitumisesta näkyi jo **Jan-Erik Enestamin** aikana mutta vasta Wallinin kaudella ne puhkesivat julki.

Wallinin seuraajaksi ovat ehdolla oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson** ja europarlamentaarikko **Carl Haglund**. Tuleva puheenjohtaja on ainakin joutunut käymään vaaleissa aidon taistelun mandaatistaan.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Väärin erottu
toimittajakoiraiden
parvi metelöi
kuin kirkkotornin naakat
pyhistä korkeuksista

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN – TO 5.4.

Tupakanviljely lopetetaan Ruotsissa

Tupakanviljely, jota Etelä-Ruotsissa on harrastettu n. 300 vuotta, lopetettaneen tänä vuonna. Ruotsin tupakkatehtaiden äskettäin ehdottamaa hintatarjousta ei tupakanviljelijäin keskuudessa ole voitu sen alhaisuuden takia hyväksyä. Itäisessä Skoonessa on n. 800 henkeä saanut toimeentulonsa tupakanviljelijöinä tai heidän työntekijöinään. Tupakanviljelijäin valtuuskunnan puheenjohtaja, kansanedustaja G. Elofsson sanoi neuvottelujen jälkeen, etteivät viljelijät voi hyväksyä tupakkatehtaitten kovin alhaista hintatarjousta. Näin ollen saattaa Ruotsin tupakanviljely lopahtaa kokonaan, mikäli tehtaat eivät korota hintatarjoustaan.

Kivenkesyttäjän kirkko pysäyttää kuuntelemaan sisintä

Poliisi rakentaa kivistä unelmaansa omin käsin. Kirkko puhuttelee myös epäilijöitä.

LAPPAJÄRVI

Poliisi **Tapio Autio** on rakentanut jo 17 vuotta kivistä unelmaansa. Ihmisyyttä ja hengellisyyttä pohtivan ITE-taiteilijan kädenjälki koskettaa niin uskovaa kuin epäilijääkin.

Yksi menee sanattomaksi, toinen purskahtaa itkuun, kolmas kieltää ja kääntyy ovelta. Lappajärven Tapolanvuorella kohoaa kirkko, joka ei jätä kylmäksi.

”Tarkoituksena on, että ihminen pysähtyy hetkeksi ja kuulee sielunsa sisimmän äänen”, kertoo ITE-taiteilija Tapio Autio.

Omin käsin rakennetussa pyhäkössä on yli 50 kivimaalausta ja tilaa 120:lle hengelle.

”Yleensä tämä paikka herättää positiivisia tuntemuksia, mutta on sellaisiakin ihmisiä, jotka haluaisivat lähteä välittömästi pois.”

Syynä voi olla mieleen pyrkivä tuska ja kuolemanpelko.

Kirkko puhuttelee silti myös epäilijöitä ja ateisteja. Autio muistaa erään, joka astui sisään humalassa.

”Sen aisti, kuinka hän kävi kovaa taistelua itsensä kanssa hyvän ja pahan välillä. Lopulta hänen tuli hyvä olla, ja hän sanoi, että sielu rauhoittui kun tuli sisään ja katsoi ympärilleen.”

Luovuus auttaa poliisia

Autio löysi taiteen tekemisen raskaan työnsä vastapainoksi 25 vuotta sitten.

”Olen ollut yli 30 vuotta poliisina ja nähnyt kaiken mitä voi siinä työssä nähdä. Mitä enemmän on luovuutta ja ihmistuntemusta, sen paremmin pystyy tehtävänsä hoitamaan.”

Raakuuksia silmästä silmään katsonut pohtija löysi oimman materiaalinsa kivestä. Sen kovuudessa on tarpeeksi vastusta, toisaalta myös vuosisataista pysyvyyttä. Monet kivet ovat taideteoksia jo itsessään.

”Tämä on taistelukenttäni, minun ei tarvitse ottaa ihmisten kanssa yhteen. Olen lähtenyt kiven kanssa kilpasille ja pyrkinyt sen avulla haastamaan itseni.”

Musta lammas yhtä arvokas

Joku selviää mustelmilla, toinen menettää henkensä. Enkelihuone havahduttaa ajattelemaan tilanteita, joissa sekunnin sadasosa tai tuhannesosa ratkaisee kohtalon.

”Kun joutuu miettimään miten pienestä kaikki on kiinni, ihmisjärki ei riitä. Jokaisella meistä on suojelusenkeli”, Autio uskoo.

Lammasalttari kiinnittää katseen laitapuolta kulkeviin lähimmäisiin. 99:n kivilampaan laumaan mahtuu niin valkoisia kuin mustiakin.

”Musta lammas löytyy jokaisesta perheestä tai tuttavapiiristä. He hakevat itseään ja osa ajautuu huumekierteeseen, alkoholismiin ja lääkkeiden väärinkäyttöön.”

Eksynyt on silti yhtä arvokas kuin muutkin. Myös henkisen kasvun ihmeitä tapahtuu.

”Musta lammas on monesti parempi ihmisenä kun hän löytää elämänlankansa. Sellaista viisautta ei löydy lukeneilta lääkäreiltä kuin asiat itse kokeneilta ihmisiltä, jotka ryhtyvät kanssasisariaan ja -veljiään auttamaan.”

Vastustaja löytyy peilistä

Myös Autio itse joutui kauan sitten valintojen eteen. Kamppailu oli raju, mutta mies päätti, että pyrkii käyttämään kykyjään hyvään.

”Loppupeleissähän se on niin, että ihminen käy suurimman taistelun itsensä kanssa. Sellaista vastustajaa ei olekaan kuin ihminen itse.”

Tämä on taistelukenttäni, minun ei tarvitse ottaa ihmisten kanssa yhteen.

Inhimillinen perusolemus on pysynyt samana vuosituhansia.

”Vaikka seuraava tietokonemalli on entistä tehokkaampi, ei se lisää ajattelukykyä ja itsensä kuuntelemista.”

Liian moni on yhä valmis myymään sielunsa kolmestakymmenestä hopearahasta.

”Monelle raha ja valta ovat ykkösasioita. Omaisuutta hankitaan keinoja kaihtamatta, vaikka se ei tuo onnellisuutta”, kuuluu Tapolanvuoren vuorisaarna.

Maailman suurin kivialttari

Taiteilijan tavoitteet ovat toisaalla. Vuosikausien työn tuloksena tontille on noussut hengellisten salien lisäksi muun muassa kolmikerroksinen Vuorenpeikon linna ja sadan kalevalaisen kalliomaalauksen koristama luola.

Paljain silmin näkee heti, että kyseessä on valtava urakka yhdelle miehelle.

”Työtuntimäärää on mahdoton laskea. Välillä on joutunut pysähtymäänkin, sillä ihminen ei ole kone.”

Unelmat eivät lopu kesken. Kenties jonain päivänä Tapolanvuorella voi polvistua maailman suurimman liuskekivestä tehdyn alttarin eteen.

”Tässä on valtavasti rakennettavaa. En tiedä saanko ikinä valmiiksi”, Autio miettii keskeneräisen työn äärellä.

Se ei silti estä yrittämästä, kivi kiveltä.

HENNA VAINIO

JUHA HARJU

Tapio Aution omin käsin rakentamassa kivikirkossa voi kohdata myös pimeyden ja kuolemanpelon tunteet.

Oman tiensä kulkija ei pelkää pilkkaa

Luolan kiviseinään on maalattu kohtaus, jossa Väinämöinen laulaa Joukahaisen suohon. Taiteilija **Tapio Autio** löytää Kalevalasta paljon viisautta, josta nykyihminenkin voisi ottaa opikseen.

”Tämä on yksinkertainen kuvaus siitä, mitä tapahtuu tänäkin päivänä: on työpaikkakiusaamista, koulukiusaamista, jopa päiväkodissa ja vielä vanhainkodissakin ihmistä voidaan kiusata.”

Pelkkä puhe voi olla niin vahva ase, että se painaa ihmisen maanrakoon.

”Moni seitsemänkymppinenkin on sanonut, että muistaa yhä sana sanalta koulukiusaamisen, miten nöyryyttävästi joku tai jotkut voivat suhtautua.”

Seuraukset ovat joskus kohtalokkaita, poliisi tietää vuosikymmenien kokemuksella.

Tapio Autio kannustaa kaikkia toteuttamaan rohkeasti unelmansa.

Terveen paperit taskussa

Lammasalttariin on painettu miehen kookkaat käden- ja jalanjäljet.

”Se kuvastaa sitä, että uskaltaa jättää omat raapaisujälkensä maailmaan tuleville sukupolville. Tänä päivänä sinulle nauretaan jos poikkeat tavallisesta tai teet jotain erikoisempaa.”

Myös Autio on saanut osansa kylähullun leimasta. Jopa oman ammattikunnan piirissä epäiltiin jossain vaiheessa kirkonrakentajan henkistä tasapainoa. Se tietenkin loukkasi.

”Suurin osa hyväksyy, mutta sitten on sellaisia, jotka jostain syystä katsovat karsaasti toisen rohkeutta”, terveen papereilla liikkuva mies toteaa.

Rohkeutta omiin unelmiin

Oman tiensä kulkija on kasvanut henkisesti vahvaksi eikä hän välitä enää ulkopuolisten mielipiteistä.

”Toteutan omaperäiset ideani, jotka sisäinen paloni tuottaa. Muut voivat sitten arvostella ja puhua takanapäin mitä haluavat”, taiteilija Autio toteaa.

Hän kannustaa kaikkia samaan. Lahjoja ei kannata hukata.

”Ihmisen pitää rohkeasti kulkea elämänkaaren sillan yli ja toteuttaa unelmansa muiden arvostelusta piittaamatta. Jos on liian arka eikä uskalla yrittää, jää pian elämä elämättä.”

HENNA VAINIO

FAKTAT

Rakennustyöt jatkuvat yhä Tapio Aution kivikirkossa.

Ateljee Tapio Autio

Poliisina työskentelevän ITE-taiteilija Tapio Aution ateljee sijaitsee Tapolanvuorella Lappajärvellä. Rakennustyö alkoi 1995 ja jatkuu yhä.

Kivimaalauskirkko, lammasalttari, enkelihuone, Vuorenpeikon linna, kalevalainen kalliomaalausluola sekä näkötorni muodostavat yhdessä satojen neliöiden kokonaisuuden. Kivimaalauksia on kaikkiaan noin parisataa.

Avoinna kesäaikaan yleisölle. Tiloja voi vuokrata häiden ja muiden tilaisuuksien järjestämiseen. Elämysmatkapaketteja räätälöidään tilauksesta.

Lammasalttari vie huomion laitapuolen kulkijoihin.